



EU och Afrika - Mot en övergripande strategi

2019/20:FPM24

Utrikesdepartementet

2020-04-06

Dokumentbeteckning

JOIN (2020) 4

Gemensamt meddelande till Europaparlamentet och Rådet: Mot en övergripande strategi med Afrika

Sammanfattning

I det gemensamma meddelandet "Mot en övergripande strategi med Afrika" redovisar kommissionen och den höge representanten för utrikes- och säkerhetspolitiken sin syn på vilka områden som bör ingå i en kommande övergripande strategi med Afrika. Kommissionen och den höge representanten föreslår åtgärder inom fem huvudområden som behandlar förbindelserna med Afrika och AU: 1) Grön transformation och energitillgång, 2) Digital transformation, 3) Hållbar tillväxt och jobbskapande, 4) Fred och samhällsstyrning, 5) Migration och rörlighet. Regeringen välkomnar att en bred Afrikastrategi tas fram. Det ger förutsättningar för en breddad och mer framåtblickande relation som bygger på ömsesidighet och gemensamt ägarskap. För ökat genomslag för EU:s politik anser regeringen att det krävs ett mer samordnat agerande i relation till Afrika. Sverige anser att viktiga frågor i EU-Afrika-relationen är jämställdhet, mänskliga rättigheter, demokrati, bekämpning av fattigdom och ungdomars situation. Det är också viktigt att stärka samarbetet i frågor som handel och ekonomiskt utbyte, digitalisering samt klimat. Säkerhet och utveckling bör förbli prioriterade frågor i Afrikarelationerna. Mot bakgrund av den pågående Covid-19-pandemin är det även viktigt att EU stödjer afrikanska länders hantering av pandemin.

1.1 Ärendets bakgrund

Den 9 mars 2020 lade kommissionen och den höge representanten för utrikes- och säkerhetspolitik fram ett gemensamt meddelande som behandlar förbindelserna mellan EU och Afrika. Meddelandet utgör grund för kommande diskussioner och framtagande av rådslutsatser, samt en kommande Afrikastrategi. Det gemensamma meddelandet lades fram mot bakgrund av EU:s och Afrikas gemensamma intressen. Till följd av ekonomiska, politiska, sociala, klimat- och miljöförändringar uppstår nya gemensamma möjligheter såväl som utmaningar. Detta gäller även tekniska och digitala, såväl som demografiska förändringar. Detta återspeglas i ett antal transformativa initiativ på den afrikanska kontinenten: Afrikanska unionens Agenda 2063, det afrikanska kontinentala frihandelsområdet, det afrikanska viseringsfria området, och visionen om en gemensam afrikansk digital marknad. Samtidigt kvarstår ett antal utmaningar i form av exempelvis instabilitet och fattigdom. Kommissionen och den höge representanten framhåller att EU och Afrika bör arbeta tillsammans för att utnyttja möjligheterna, främja gemensamma intressen och hantera utmaningarna genom åtgärder som främjar stabilitet, fred, mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet, hållbar försörjning, hållbar ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och god samhällsstyrning. Kommissionen och den höge representanten föreslår därför åtgärder för att bemöta både möjligheter och utmaningar som Afrika står inför.

Det gemensamma meddelandet lyfter även fram att Afrikas potential intresserar allt fler internationella aktörer. Detta innebär att EU och dess medlemsstater måste anpassa samarbetet med Afrika för att säkerställa att EU:s positionering är i linje med EU och Afrikas ömsesidiga intressen samt framhålla EU:s mervärde och unika partnerskapsmodell.

1.2 Förslagets innehåll

Som ett led i framtagandet av EU:s strategi med Afrika lade kommissionen och den höge representanten för utrikespolitiken den 9 mars fram ett gemensamt meddelande. I meddelandet förordar kommissionen och den höge representanten fem fokusområden för det framtida partnerskapet mellan EU och Afrika: 1. Grön transformation och energitillgång; 2. Digital transformation; 3. Hållbar tillväxt och jobbskapande; 4. Fred och samhällsstyrning; 5. Migration och rörlighet.

Inom ramen för partnerskapet för grön transformation och energitillgång föreslås att EU stödjer hållbar utveckling för en resurseffektiv och

klimateanpassad framtid i enlighet med Parisavtalet. Investeringar och handel med Afrika bör fokusera på hållbara lösningar och främja grön tillväxt.

2019/20:FPM24

Gällande partnerskapet för digital transformation föreslås att EU stödjer Afrikas digitalisering genom att bland annat skapa förutsättningar för konkurrenskraftiga och harmoniserade regionala marknader; förstärka personuppgiftsskydd; stödja investeringar som möjliggör hållbar infrastruktur, utveckling av e-tjänster och digitala utbildningsmöjligheter samt säkrade dataflöden.

Inom ramen för partnerskapet för hållbar tillväxt och jobbskapande föreslås att EU verkar för att förbättra investeringsklimatet och företagsklimatet inklusive lika villkor för företag genom att bland annat stödja afrikanska länder att anta lagstiftningsreformer. EU föreslås även främja regional och kontinental ekonomisk integration; främja utbildning, forskning och innovationskapacitet, särskilt för kvinnor och ungdomar, samt skydda och förbättra sociala rättigheter och utrota barnarbete. Inom detta område nämns även vikten av anständiga arbetsvillkor och social dialog.

Gällande partnerskapet för fred, säkerhet, samhällsstyrning och motståndskraft föreslås att EU anpassar och fördjupar stödet till afrikanska fredsinsatser genom mer strukturerat och strategiskt samarbete med särskilt fokus på utsatta och sårbara regioner. Vidare framhåller kommissionen och den höge representanten att långsiktig säkerhet och utveckling förutsätter full respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, demokratiska principer och rättsstatens principer. Därför föreslås att god samhällsstyrning, demokrati, mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och jämställdhet integreras i samarbetet. Motståndskraft mot kriser och konflikter bör stärkas genom att koppla samman humanitära, utvecklings- och fredsinsatser.

Inom ramen för partnerskapet om migration och rörlighet föreslås att samarbetet med Afrika utgår från en balanserad, sammanhängande och heltäckande ansats. EU arbete med ursprungs-, transit- och destinationsländer ska utgå från en regional analys av situationen längs med relevanta migrationsrutter. Fokus föreslås vara att förbättra migrationsstyrning, partnerländernas förmåga att bättre hantera gränser, samt stärka kapaciteten och evidensbaserat samarbete på migrationsområdet.

Avslutningsvis föreslås multilateralt samarbete stärkas för att dels uppnå ovan åtgärder, dels för att stärka den internationella regelbaserade ordningen och det multilaterala systemet.

Kommissionen och den höge representanten beskriver i meddelandet att det i bred bemärkelse är viktigt att samarbeta med Afrika givet de många gemensamma intressen som finns mellan Afrika och EU. För att gynna båda kontinenterna, menar kommissionen och den höge representanten att partnerskapet bör baseras på en tydlig förståelse av våra ömsesidiga intressen och respektive ansvar.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen verkan på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Meddelandet har inga budgetära följder.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att kommissionen och den höge representanten initierat en process för att ta fram en övergripande strategi med Afrika. En övergripande strategi ger förutsättningar för en breddad och mer framåtblickande relation som bygger på ömsesidighet och gemensamt ägarskap. Ett ökat ekonomiskt utbyte mellan EU och Afrika kan bidra till stabilitet och till minskad fattigdom i Afrika. Det är i sammanhanget viktigt att en kommande strategi värnar värdet av EU-enighet liksom att EU:s grundläggande principer utgör basen i EU:s arbete. Regeringen menar vidare att EU:s och Afrikas partnerskap bör utgå från ett gemensamt ägarskap och bedrivas till stöd för det regelbaserade internationella samarbetet.

Regeringen prioriterar ett fördjupat, breddat och jämbördigt partnerskap mellan EU och Afrika. Regeringen avser framhålla vikten av en bred Afrikastrategi som bidrar till en samstämmig EU-Afrikapolitik, samt att frågor som mänskliga rättigheter, demokratisk utveckling, rättsstatens principer, jämställdhet, klimat och hållbarhet, bekämpning av fattigdom, inkludering av ungdomar, och korruptionsbekämpning integreras fullt ut i EU:s partnerskap med Afrika. Regeringen välkomnar därutöver det gemensamma meddelandets förslag som rör utrikes- och säkerhetspolitiken, samt att digitalisering och samarbetet om migration och rörlighet integreras i partnerskapet.

Den pågående Covid-19pandemin riskerar att slå hårt mot afrikanska länder, i synnerhet de länder som redan är drabbade av konflikt och utbredd fattigdom. Regeringen anser därför att det viktigt att verka för att EU bidrar till att bemöta akuta såväl som långsiktiga effekter av pandemin.

Regeringen förordar att EU:s medlemsstater genomgående har en central roll i framttagandet av den kommande Afrikastrategin. För ett gemensamt ägarskap förutsätts även att innehållet i den kommande strategin förankras med afrikanska partners. Regeringen vill se att strategin utformas så att aktörer i EU:s medlemsstater har en roll i dess genomförande. Regeringen välkomnar återkommande diskussioner inom EU gällande både process och substans i den kommande strategin.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Det finns ett brett stöd i medlemsstatskretsen för utarbetandet av en Afrikastrategi och utveckla partnerskapet med Afrika. Flertalet medlemsstater efterlyser ökad tydlighet gällande kommande process, samt vidare behandling och diskussioner om process och substans i kommande strategi.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Kommissionen och den höge representanten framhåller att en kommande strategi bör utformas med Afrika för ett gemensamt ägarskap gällande EU-Afrikarelationen.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

Rubriken är inte tillämplig då meddelandet inte innehåller förslag till lagstiftningsakter.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

De åtgärder meddelandet föreslår rör olika kompetensbestämmelser. Åtgärdsförslagen behandlas i sina respektive sammanhang.

4.2 Fackuttryck/termer